

Programy wieloletnie w 2005 r.

W ustawie budżetowej na rok 2005 na finansowanie części badawczych objętych programem wieloletnim ustalono kwotę w wysokości 16.261.000 zł, którą wydatkowano w pełnej wysokości (**Tablica nr 7.1**), w tym na finansowanie:

- 1) w rozdziale **73001 § 4300** programu pn. „Dostosowywanie warunków pracy w Polsce do standardów Unii Europejskiej” na lata 2005-2007 – **4.900.000 zł**,
- 2) w rozdziale **73003 § 4300** programu pn. „Kwaśny papier. Ratowanie w skali masowej zagrożonych polskich zasobów bibliotecznych i archiwalnych” – **261.000 zł**,
- 3) w rozdziale **73002 § 4300** programu pn. „Doskonalenie systemów rozwoju innowacyjności w produkcji i eksploatacji w latach 2004 – 2007” – **11.100.000 zł**.

Ponadto w dniu 17 marca 2005 roku – w ramach środków ujętych w rozporządzeniu Rady Ministrów z dnia 14 grudnia 2004 r. w sprawie wydatków budżetu państwa, które w 2004 r. nie wygasają z upływem roku budżetowego (załącznik nr 1, poz. 62) – d. MNiI przekazało jednostce realizującej część badawcze programu wieloletniego pn. „Doskonalenie systemów rozwoju innowacyjności w produkcji i eksploatacji w latach 2004–2008” kwotę w wysokości **4.700.000 zł**.

W dniu 6 czerwca 2005 r. do d. MNiI wpłynął raport końcowy (uzupełnienie do raportu końcowego wpłynęło 28 lipca 2005 r.), dotyczący rozliczenia programu wieloletniego celowego pn. „Rozwój niebieskiej optoelektroniki. Stworzenie technologicznych i produkcyjnych podstaw nowej gałęzi przemysłu – niebieskiej optoelektroniki”, finansowanego w latach 2000 – 2004.

"Dostosowywanie warunków pracy w Polsce do standardów Unii Europejskiej" na lata 2005-2007

Program został ustanowiony Uchwałą Nr 152/2004 Rady Ministrów z dnia 29 czerwca 2004 r.

Celem strategicznym programu jest opracowanie i upowszechnienie rozwiązań prawnych, organizacyjnych i technicznych zapewniających polskim pracodawcom i pracownikom osiągnięcie stanu bezpieczeństwa i higieny pracy zgodnego z wymaganiami dyrektyw Unii Europejskiej.

Program realizowany jest w dwóch obszarach:

- a) badania naukowe,
- b) zadania w zakresie służb państwowych.

Koordynatorem programu i wykonawcą większości zadań badawczych jest Centralny Instytut Ochrony Pracy – Państwowy Instytut Badawczy. Ponadto w realizacji programu biorą udział: Instytut Medycyny Pracy im. prof. Jerzego Nofera w Łodzi, Śląska Akademia Medyczna, Instytut Biochemii i Biofizyki PAN.

Realizacja 27 zadań objętych częścią badawczą programu odbywa się w ramach 3 przedsięwzięć:

1. Identyfikacja czynników zagrożeń i ograniczanie ryzyka zawodowego, w tym:
 - rozwój metodyki oceny zagrożeń czynnikami fizycznymi w procesach pracy w celu ich ograniczenia,
 - rozwój metodyki oceny zagrożeń czynnikami chemicznymi w procesach w celu ich ograniczenia.
2. Rozwój techniki bezpieczeństwa w procesach pracy, w tym:
 - doskonalenie metod badań oraz kryteriów oceny zgodności maszyn i urządzeń ochronnych,
 - opracowanie podstaw nowych rozwiązań technicznych ograniczających zagrożenia w procesach pracy,
 - opracowanie metod oceny i ograniczania skutków obciążenia organizmu czynnikami uciążliwymi podczas pracy,
 - opracowanie metod oceny i przeciwdziałania negatywnym skutkom stresu zawodowego.
3. Stworzenie systemu bodźców ekonomicznych i metod zarządzania procesami pracy w celu kształtowania kultury bezpieczeństwa oraz wydajności i jakości produkcji, w tym:
 - opracowanie i doskonalenie rozwiązań prawnych, ekonomicznych i organizacyjnych służących poprawie jakości środowiska pracy,
 - opracowanie metod i narzędzi wspomagających doskonalenie zarządzania bezpieczeństwem i higieną pracy w przedsiębiorstwach.

Zgodnie z uchwałą Rady Ministrów na finansowanie badań naukowych objętych powyższym programem wieloletnim, z budżetu nauki zaplanowano wydatkować w latach 2005 – 2007 kwotę 13.758.000 zł.

W 2005 r. podpisano 1 umowę o wykonanie badań naukowych na finansowanie której wydatkowano **4.900.000 zł**.

Środki finansowe przeznaczone na realizację zadań badawczych programu w latach 2006 – 2007 zostaną określone odrębnymi decyzjami Ministra Edukacji i Nauki i przekazane po ocenie wyników przedstawionych w raporcie rocznym.

„Doskonalenie systemów rozwoju innowacyjności w produkcji i eksploatacji w latach 2004 – 2007”.

Program Wieloletni „Doskonalenie systemów rozwoju innowacyjności w produkcji i eksploatacji w latach 2004 – 2007” został ustanowiony uchwałą Nr 97/2004 Rady Ministrów z dnia 21 kwietnia 2004 r.

Celem programu jest:

- tworzenie systemowych uwarunkowań i generowanie technicznych i organizacyjnych rozwiązań innowacyjnych w obszarze zaawansowanych produktów oraz technologii wytwarzania i eksploatacji,
- transformacja osiągnięć naukowo - badawczych do zastosowań praktycznych oraz transfer uzyskanych rozwiązań do gospodarki,
- rozwój innowacyjności przemysłu, głównie w zakresie sektora produkcyjnego Małych i Średnich Przedsiębiorstw.

Program obejmuje zadania realizowane w ramach projektów zamawianych (finansowane z budżetu nauki) oraz zadania służb państwowych (finansowane przez ministra właściwego do spraw gospodarki).

Koordynatorem wykonania programu jest minister właściwy do spraw gospodarki.

Realizatorem programu jest Instytut Technologii Eksploatacji – Państwowy Instytut Badawczy w Radomiu.

Zgodnie z uchwałą Rady Ministrów na finansowanie projektów zamawianych objętych powyższym programem wieloletnim, z budżetu nauki w latach 2004 – 2008 zaplanowano wydatkować kwotę 51.000.000 zł.

W ramach realizacji zadań badawczych zawarto 15 umów o realizację projektów badawczych zamawianych na finansowanie których wydatkowano w 2005 r. **11.100.000 zł**, oraz **4.700.000 zł** ze środków, które w 2004 r. nie wygasły z upływem roku budżetowego.

Kwaśny papier. Ratowanie w skali masowej zagrożonych polskich zasobów bibliotecznych i archiwalnych

Wieloletni Program Rządowy na lata 2000-2008 "Kwaśny papier. Ratowanie w skali masowej zagrożonych polskich zasobów bibliotecznych i archiwalnych" został ustanowiony przez Radę Ministrów w 1999 roku. (Protokół nr 46/99 posiedzenia Rady Ministrów w dniu 17 listopada 1999 r.)

Sposób finansowania i harmonogram realizacji programu reguluje porozumienie zawarte 19 czerwca 1999 r. przez Ministrów: Kultury i sztuki, Edukacji Narodowej, Gospodarki oraz Przewodniczącego Komitetu Badań Naukowych.

Zgodnie z pkt 3.2 programu, jego celem jest przeciwdziałanie jednemu z zasadniczych zagrożeń cywilizacji człowieka, jakim jest zapis jego działań na nietrwałym nośniku informacji, kwaśnym papierze. Jest to konieczne, bo w ten sposób ratujemy dziedzictwo kultury człowieka. W przypadku naszego kraju chodzi o dobra kultury, która na przestrzeni ostatnich dwóch wieków doświadczyła wielu zniszczeń wywołanych burzliwymi dziejami politycznymi i niedorozwojem gospodarczym."

Na realizację programu w ramach projektu badawczego zamawianego KBN, a następnie MNiI i MEiN przekazały w latach 2003 – 2005 1 mln 497 tys. zł., z czego wg ostatniego raportu Biblioteka Narodowa wykorzystwała 1.442.025,77 zł.

Rozwój niebieskiej optoelektroniki. Stworzenie technologicznych i produkcyjnych podstaw nowej gałęzi przemysłu – niebieskiej optoelektroniki

1. Decyzja w sprawie dofinansowania Nr 2700/C.T11-8/2000 została podpisana w dniu 19 września 2000 r.;
2. Zgodnie z ww. decyzją na realizację projektu przekazano 28.900.000 zł. (środki Ministra Nauki i Informatyzacji);
3. Nakłady na wykonanie projektu celowego 70.378.202 zł., w tym na badania stosowane i prace rozwojowe 42.080.644 zł (ze środków MNiI 28.900.000 zł);
4. Głównym Koordynatorem realizacji projektu był Instytut Wysokich Ciśnień PAN;
5. Raport końcowy wpłynął 06.06.2005 r. (uzupełnienie do raportu końcowego wpłynęło 28 lipca 2005r.)
6. Zarządzeniem Nr 20/2005 Ministra Nauki i Informatyzacji z dnia 25.04.2005 r. został powołany Zespół Specjalistyczny do spraw oceny programu. Celem Zespołu było dokonanie wszechstronnej, merytorycznej oceny programu wieloletniego.
7. Opinia Zespołu Specjalistycznego została dokonana na podstawie:
 - a) raportów końcowych przedłożonych przez wykonawców,
 - b) recenzji raportów końcowych,
 - c) informacji dodatkowych uzyskanych od głównych wykonawców programu,
 - d) testów laserów wykonanych w Instytucie Technologii Elektronowych,
 - e) komentarzy do testów laserów.
8. Sprawozdanie z pracy Zespołu z dnia 30 listopada 2005 r. jak i wnioski w nim zawarte zostały w całości zaakceptowane przez Kierownictwo Ministerstwa Edukacji i Nauki.

W opinii Ministerstwa Edukacji i Nauki program od początku należał do kategorii projektów wysokiego ryzyka. Dla tego rodzaju badań nie ma w naszym systemie finansowania nauki odpowiedniej formy. Wybrana w rozpatrywanym przypadku formuła projektu celowego niosła ze sobą szczególnie duże ryzyko. Cele programu zostały osiągnięte częściowo.

Podjęcie niezwykle ambitnych celów Programu zasługuje jednak na docenienie przez środowisko naukowe i inżynierskie, a uzyskane wyniki demonstrują duży potencjał naszej myśli naukowej. W wyniku realizacji Programu zwiększono wysoko wykwalifikowaną kadrę w dziedzinie technologii optoelektronicznych oraz stworzono warunki do podjęcia w przyszłości małoseryjnej produkcji niebieskich laserów, detektorów oraz różnego rodzaju urządzeń

wykorzystujących te elementy. Powstało nowoczesne laboratorium High-Tech, unikatowe w skali polskiej, o doskonałych warunkach kształcenia młodych kadr naukowo-technicznych w zakresie podstaw technologii oraz badań materiałów i struktur półprzewodnikowych. Efektywne wykorzystanie tego potencjału może w konsekwencji przyczynić się do rozwoju przemysłu optoelektronicznego w Polsce. Badania naukowe i inżynierskie w dziedzinie fizykochemii nowoczesnych materiałów i związanych z tym technologii, prowadzone na wysokim poziomie w Polsce, również potrzebują mocnego oparcia o przemysł optoelektroniczny.

9. Organ Nadzorujący – Ministerstwo Gospodarki ma obowiązek przedłożyć raport końcowy (na podstawie § 8 pkt 4 umowy Nr 2700/C.T11-8/2000 z dnia 11 maja 2000 r.) pod obrady Rady Ministrów.
10. Opinia Zespołu Specjalistycznego oraz MEiN wraz z raportem końcowym została przekazana do Ministerstwa Gospodarki 31 stycznia br. (w lutym, na prośbę MG uzupełnione zostały załączniki do opinii Zespołu Specjalistycznego).